

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

عمایه الله اکبر

منطقه عمومی سوسن ۶۰/۲/۱

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

سرشناسه	: حسینی، سید یعقوب، ۱۳۹۱ - ۱۳۸۸.
عنوان و نام پدیدآور	: عملیات الله اکبر: منطقه عمومی سوسنگرد، ۳/۱/۲/۶۰ نویسنده سید یعقوب حسینی؛ [تهیه کننده] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۳-
مشخصات فیزی	: ۲۷۴ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۱۰۰۰
وضعیت فهرست‌رایی	: فیبا
یادداشت	: نمایه
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات الله اکبر
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- خاطرات
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- سوسنگرد
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- اسناد و مدارک
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ج ۵/الف/۷/۱ SR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۱۹۳۸۴

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

نوبت/ سال چاپ: اول/ ۱۳۹۳

شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۱۰۰۰

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰ - صندوق پستی ۵۵۴ - ۱۹۵۷۵

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان
انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و
ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه تمام
نشدنی را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.

امام خمینی (ره)

می‌خواهیم بگیریم به این جنگ، یک گنج است. آیا
خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال
جنگ بایستی تاریخ ما را آینه باشد.
مقام عالی‌رتبه رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

پیشگفتار

کتابی که ملاحظه می‌فرمایید از سلسله کتاب‌هایی است که جناب سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سالهای دفاع مقدس به رشته تحریر در آورد. پس از پایان جنگ تحمیلی تعدادی از این کتابها با عنوان «ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس» توسط سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، انتشار یافت و در زمره کتاب‌های معتبر دفاع مقدس محسوب و تا کنون مورد استفاده بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران این عرصه قرار گرفته است.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» با استفاده از بایگانی موجود، کتاب حاضر را به ترتیب ۲ صدفی‌گویا، مجدداً بررسی و با حذف اضافات و انجام تصحیحات لازم در مرحله انتشار قرار داد. امید است برای روشن شدن حقایق بخشی از تاریخ نظامی این کشور، اقدام مفید و ماندگار انجام شده باشد.

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۸۸، ستانه اطلاع یافتیم که نویسنده محترم در تاریخ ۸۸/۱۰/۱۴ وفات یافته‌اند.

ایشان دوران پر افتخار و زندگی سالم و آبرودانه را در کسوت نظامی و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به ویژه در ابتدای جنگ تحمیلی طی نمودند. پس از بازنشستگی نیز، تاریخ نظامی دفاع مقدس را در چندین تدوین و خدمت بزرگی در عرصه علمی نظامی کشور از خود به یادگار گذارده‌اند. آرزوی خدای متعال، ایشان را با مجاهدان فی سبیل الله محشور و به بازماندگان آن مرحومین سلامتی و سعادت دنیوی و اخروی نصیب فرماید.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری‌ها، ایثارگری‌ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان اخاری «هیئت معارف جنگ» از پاییز سال ۱۳۷۳، با تصویب حضرت امام خامنه‌ای و به‌نگذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفتند. مقرر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ الْإِثْمَ وَالْخُسْفَانَ» با صداقت و تلاش دسته جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افشای سوز که با گرایش «پژوهشی - فرهنگی - عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه، امین و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیئت معارف جنگ در گام اول، بررسی جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات، جملات رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیزت نموده و با گردآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشتهای تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار داده‌اند.

آموزش معارف جنگ نیز از سال ۱۳۷۴ به صورت فصلی و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال ۳ دانشگاه افسری امام علی (ع) نیروی زمینی و از سال ۱۳۷۵ برای کلیه دانشگاههای افسری ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا در آمده و تا زمان نگارش این کتاب بیش از ۲۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار داده است.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۸ آموزش کارکنان وظیفه‌دار و طاع تحصیلی فوق‌دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه‌دار پی‌ریزی نمود. این عزیزان در زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان‌های سازمانی خود به مدت ۴ ساعت آموزش معارف جنگ را در ساعات فوق برنامه طی نموده که تا زمان چاپ این کتاب بیش از ۲۰۰ هزار نفر از کارکنان وظیفه‌دار فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور می‌باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

فهرست مطالب

۱۲	معرفی نویسنده
۱۳	سخن ویراستار کتاب
۱۹	مقدمه
۲۳	قسمت یکم: کلیات
۲۵	مفاهیم کلی عملیات
۲۶	مأموریت
۲۸	شرح کلی مأموریت عملیات
۳۵	سازمان و گسترش نیروی متجرب
۳۶	سازمان و گسترش نیروی خنثی
۴۱	قسمت دوم: برآوردهای سنادهی
۴۳	برآورد وضعیت عملیاتی
۴۸	برآورد اطلاعاتی شماره ۴
۵۸	برآورد لجستیکی
۶۴	برآورد پرسنلی شماره ۱
۶۷	برآورد وضعیت فرماندهی
۷۴	برآورد فرماندهی
۸۱	برآورد فرماندهی تیپ ۳ لشکر ۹۲
۸۸	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی روشن
۹۲	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۹۶	برآورد اطلاعاتی رکن ۲ تیپ ۳ زرهی
۹۹	برآورد اطلاعاتی شماره ۲

۱۰۵	قسمت سوم: طرح‌ها و دستورات عملیاتی
۱۰۷	دستور عملیاتی خیبر
۱۱۳	طرح عملیاتی شهید عباسی (تجدید نظر شده)
۱۱۹	پیوست الف سازمان رزمی
۱۲۰	پیوست (ب) اطلاعات به طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۳۲	پیوست (ث) طرح اداری و لجستیک به طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۳۷	ضمیمه ۱ پرسنلی به پیوست ت اداری و لجستیکی طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۴۰	پیوست ج) فرمان برای طرح عملیاتی شهید عباسی
۱۴۶	دستور جزء به جزء شماره ۲۰
۱۴۹	دستور جزء به جزء شماره ۲۱
۱۵۰	دستور جزء به جزء شماره ۲۲
۱۵۳	طرح عملیاتی تجدید نظر شده مهدی
۱۶۰	پیوست ب اطلاعات به طرح عملیاتی شهید مهدی
۱۶۳	پیوست (ت) آتش پشتیبانی به طرح عملیاتی شهید مهدی
۱۶۶	پیوست ث (خدمات پشتیبانی) به طرح عملیاتی شهید مهدی
۱۷۰	طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۷۵	پیوست الف (اطلاعات) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۷۹	پیوست ت (خدمات پشتیبانی) به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۸۳	دستور عملیاتی خیبر لشکر ۹۲
۱۸۷	طرح عملیاتی بستان
۱۹۴	دستور جزء به جزء شماره ۱ به طرح عملیاتی تجدید نظر شده روشن
۱۹۶	طرح جابه‌جایی یگان‌های تیپ ۳ زرهی در منطقه واگذاری
۱۹۹	قسمت چهارم: پیام‌ها و دستورات

۲۱۹	قسمت پنجم: بررسی و تجزیه و تحلیل
۲۲۱	ایمان و اعتقاد
۲۲۵	چگونگی رعایت اصول جنگ
۲۲۵	اصل هدف
۲۲۶	اصل وحدت فرماندهی
۲۲۷	اصل ماندن
۲۲۷	اصل دغی
۲۲۸	اصل غایبگیر
۲۲۹	اصل تمرکز
۲۳۱	اصل صرفه جویی در وقت
۲۳۱	اصل تأمین
۲۳۳	اصل تعرض
۲۳۳	هم آهنگی ها
۲۳۴	پشتیبانی های مردمی از عملیات
۲۳۷	مسائل پرسنلی
۲۳۹	مسائل اطلاعاتی
۲۴۳	مسائل عملیاتی
۲۴۳	برآورد عملیاتی
۲۴۵	سازمان و استعداد
۲۴۶	طرح ریزی عملیات
۲۵۱	هدایت عملیات
۲۵۸	مسائل لجستیکی
۲۶۲	نتیجه گیری از عملیات الله اکبر
۲۶۵	نمایه
۲۷۳	نقشه ها

فهرست پیام‌ها، دستورات و هدایت عملیات

- ۲۰۱ نگهداری آب و ترمیم خاکریز؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۴
- ۲۰۱ درخواست هماهنگی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۶
- ۲۰۱ جلسه فرماندهان؛ از لشکر ۱۶ زرهی - ۶۰/۲/۲۸
- ۲۰۲ درگیری و پیشروی دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ دستیابی دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ آخرین وضعیت؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۲۹
- ۲۰۲ ساعت س؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۰
- ۲۰۳ تأمین خط کرکس؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ پیشروی نیروهای خودی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ انهدام دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۳ تیریک و هوشیاری؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ آماده مقابله با پاتک؛ از فرمانده عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ حرکت خودروهای دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۴ احتمال تک دشمن؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۵ مختصات گروه فرماندهی؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۵ حضور فرماندهان؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۵ وسایل واگذاری به سپاه پاسداران حمیدیه؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۲/۳۱
- ۲۰۶ تأمین منطقه؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ اجرای آتش؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ گسترش یگان‌ها؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۶ هماهنگی انجام شده؛ از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲

- ۲۰۷ اجرای آتش: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۷ آمار سپاه پاسداران: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ ناهماهنگی در ایجاد میدان مین: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ گزارش آمار: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۲
- ۲۰۸ پل سوسن: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۵
- ۲۰۹ استقرار پل: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۶
- ۲۰۹ شرکت در کمیسیون: از قرارگاه عملیات و اطلاعات - ۶۰/۲/۱۲
- ۲۱۰ گزارش اقدامات: از قرارگاه عملیات و اطلاعات - ۶۰/۲/۱۹
- ۲۱۰ تغییر مکان بنا به دستور: از قرارگاه عملیات و اطلاعات - ۶۰/۲/۲۰
- ۲۱۱ عملیات ۶۰/۲/۳۱: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۹
- ۲۱۴ صورت غنائم به دست آمده از جبهه الله اکبر
- ۲۱۶ گزارش عملیات ۶۰/۲/۳۱: از قرارگاه عملیاتی لشکر ۱۶ زرهی رکن ۳ - ۶۰/۳/۱۶

معرفی نویسنده

سرهنک زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سال ۱۳۱۱ در خانواده‌ای مذهبی در ابهر به دنیا آمد. تحصیلات خود را در ابهر و سپس در تهران ادامه داد و در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده افسری و سال ۱۳۳۴ با درجه ستوان دومی فارغ التحصیل شد. پس از پایان دوره آموزش، رسته زرهی، در لشکر اصفهان مشغول به خدمت شد. در سال ۱۳۴۶ پس از طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد به لشکر ۹۲ اهواز منتقل شد که آن زمان با آغاز اختلافات مرزی نایران و عراق و صف‌آرایی نظامی طرفین بود. وی به عنوان سر عملیات و طراح طرح‌های عملیاتی مربوطه در لشکر تا سال ۱۳۵۴ و عقد قرارداد ۱۹۷۵ ایرانی مال بود. از سال ۱۳۵۶ فرماندهی تیپ سوم لشکر ۹۲ زرهی را عهده‌دار و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مدیریت آمادگی رزمی معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی خدمت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ به عنوان جانشین عملیاتی نزاجا به خواستار اعزام شد. در سال ۱۳۶۰ با درخواست شخصی، بازنشسته شد.

پس از بازنشستگی در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی و سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، مشغول تهیه و تنظیم تاریخ جنگ و با حمایت فرمانده وقت نزاجا - سرهنک صیاد شیرازی - تعداد قابل توجهی کتاب درباره عملیات‌های ۸ سال جنگ تدوین کند که تا کنون تعدادی از آن‌ها در مرحله انتشار قرار گرفته و به نفع نیز در مراکز دانشگاهی و پژوهشی آجا مورد استفاده می‌باشد.

در دی ماه سال ۱۳۸۸ وفات و به دیار ابدی پیوستند. روحش شاد.

سخن ویراستار کتاب

در مرکز اسناد هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» کپی نسخه‌ای از این کتاب را در کنار سایر کتابهایی که به قلم نویسنده محترم آن، مرحوم جناب سرهنگ سید یعقوب حسینی در زمان خود تهیه شده است، مشاهده، مطالعه و بررسی نمودم.

با مطالعه و بررسی مطالب این کتاب و دیگر کتابها به قلم ایشان متوجه شدم که چه کار بزرگ و بی نظیری توسط نویسنده، در زمان جنگ انجام گرفته است. شاید اگر چنین همت عالی از سوی نویسنده حمایت از طرف فرمانده وقت نزاجا، دافوس و رئیس عقیدتی سیاسی آجا که آن زمان به بعد به اجرا درآمد، وجود نداشت، امروز با نیرویی چندبرابر آن زمان، هرگز به چنین مدارک و نگارش نمی‌توانستیم دست یابیم. بدین ترتیب تاریخ نظامی این کشور از چگونگی رزم داده، درگیری‌ها، محدودیت‌ها، اقدامات‌ها، عملیات‌ها محروم می‌ماند. همین کمبودها سبب دست زدن از بیان واقعیت‌ها و تحریف‌ها ... می‌گردید. همچنان که بسیاری از حوادث جنگ تحمیلی، به سبب آن که از جزئیات و اطلاعات کمی و کیفی آن، مدارکی باقی نمانده و یا به موقع در اختیار پشتیبانی از اقدام ایشان قرار داده نشده است، امکان تدوین و تحلیل دقیق آن وجود ندارد.

یادم می‌آید در سال ۱۳۶۲ که مشغول طی دوره دافوس دوم، در یکی از روزها که فرمانده وقت نزاجا - جناب سرهنگ صیاد شیرازی - جهت سخنرانی برای دانشجویان و اساتید به سالن اجتماعات دانشکده تشریف آورده بودند، در مسیر خروج ایشان به سالن جناب سرهنگ حسینی که در آن زمان بازنشسته و با لباس شخصی بودند و در آن جمع به غیر از فرمانده وقت دافوس - جناب سرهنگ فاضل - که همدوره ایشان نیز بودند و از همه مسن‌تر بودند تعدادی از کتابهای مجلد شده را درباره دفاع مقدس در روی میزی به صورت تایپ شده، به حضور فرمانده نیروی زمینی ارائه و توضیح دادند. از آن صحبت‌ها، این طور یادم می‌آید که این دیدار و اقدامات، سابقه قبلی داشته و قبلاً فرمانده نیرو دستوراتی درباره پشتیبانی از اقدام ایشان و در اختیار گذاشتن مدارک و نیروی انسانی مورد نیاز صادر نموده بودند. در آن جلسه، در پی گزارش جناب سرهنگ حسینی، دستورات تکمیلی دیگری به فرمانده دافوس و همراهان ابلاغ نمودند.

سال‌ها از زمان این خاطره گذشت، تا آن که ۲۴ سال بعد، در سال ۱۳۸۴ به واسطه مسئولیت مدیریتی که در مجموعه هیئت معارف جنگ داشتم، با ملاحظه نسخه‌های

کتاب‌های تایپ شده موجود به قلم ایشان در مرکز اسناد و نیز به سبب آن که مأموریت تهیه، تنظیم و انتشارات کتابهای موردنظر هیئت معارف جنگ را داشتیم، درصدد برآمدیم که با ایشان تماس و راجع به انتشار این کتابها، نظرشان را جویا شوم. بالاخره بعد از مدتی جستجو، موفق به تماس تلفنی شده و درخواست نمودم که به هیئت معارف جنگ تشریف بیاورند. حضوری مذاکره نمائیم. محبت نمودند و از کرج به تهران در روز تعیین شده - ۸۲/۲۱ تشریف آوردند. خلاصه نظرشان این بود که «من هر چه در توانم بود، در زمان خود به کارش درآوردم و در اختیار دافوس و عقیدتی سیاسی اجا قرار دادم، اکنون دیگر توان ادامه و اقدامات محمل در مورد این موضوعات ندارم. شما آن چه که به صلاح و مفید برای تاریخ نظامی این کشور می‌دانید انجام دهید»

یک جلسه دیگر برای مصاحبه - ۸۴/۵/۱۸ - همراه یکی از همکاران افتخاری به منزل جناب سرهنگ حسینی رفیق. ای کاش این مصاحبه‌ها ادامه می‌یافت، که متأسفانه از طرف آن همکار محترم، چنین امکان حاصل نشد.

بعد از آن جلسه، هیئت معارف جنگ تناسسه عنوان کتاب «تاریخ نظامی جنگ تحمیلی ج ۱ و ۲ و جبهه جنوب در شهریروداد» به قلم ایشان منتشر و تعدادی به منزل نویسنده محترم ارسال نماید. احتمالاً آنها را ملاحظه کردند. تا آن که در سال ۱۳۸۸ خبر ناگوار فوت ایشان دریافت شد ...

ریاست محترم هیئت معارف جنگ ... امیر سرتیپ ارادتمند، همیشه اصرار دارند تا فرصت‌ها از دست نرفته و پیشکسوتان دفاع مقدس در حیات و آثار، کلیه مطالب و مدارک جمع‌آوری شده، تنظیم، تدوین و انتشار یابند، تا نسل کنونی و آیندگان بتوانند از مجموعه افتخارات دفاعی کشور خود بهره‌برداری نمایند.

بر اساس این تدبیر، تاکنون - سال ۹۲ - بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب‌ها مستند درباره دفاع مقدس توسط این هیئت انتشار یافته و در فهرست منابع بسیاری از کتابهای مستند درباره جنگ تحمیلی قرار گرفته‌اند. مسلماً اگر حمایت و تشویق ریاست هیئت نبود، چنین دستاوردی حاصل نمی‌شد. بر خود لازم می‌دانم به این جهت سپاسگزاری خود را از ایشان اعلام نمایم.

همان‌طور که خوانندگان محترم ملاحظه می‌فرمایند، مدارک، مکاتبات، خاطرات و

اظهارنظرهایی که در کتابهای این نویسنده محترم آمده است، بیانگر چگونگی بخش مهمی از فعالیت‌ها، اقدامات ستادی، اجرایی یگانهای نظامی میدان رزم، در آن زمان است که از بایگانی‌های غیرقابل دسترس دیگران خارج گشته و به ملت ایران برای ماندگاری در تاریخ و بهره‌برداری‌های متنوع ارائه شده است. مسلماً اگر آن روز این کار انجام نمی‌شد، امروز دیگر به هیچ وجه، چنین مدارکی یافت نمی‌شد.

در مسئله آماده سازی هر کدام از این کتاب‌ها، مشاهده می‌شد که در نسخه موجود، در مرکز اسناد، بیست معارف جنگ «تهدید سپهبد علی صیاد شیرازی» یک یا چند صفحه از آن وجود ندارد. به علاوه در کتاب اسناد سازمان عقیدتی سیاسی ارتش و یا معاونت پژوهش و تولید علم دانشکده فرماندهی ستاد ارتش (دافوس آجا) مراجعه و از روی نسخه موجود در آن قسمت‌ها، صفحات مربوط را بافته و مورد استفاده قرار دادم. بر خود لازم می‌دانم از همکاران محترم این دو مجله عالی، نظامی، و فرهنگی پُر ارزش که اینجانب را یاری فرمودند، سپاسگزاری نمایم.

انتظار نیست که این نوع کتاب‌ها صرفاً برای علمی و نظامی دارند، مورد استفاده و علاقه عموم قرار گیرند. بلکه این کتاب‌ها به کتاب‌های پژوهشی، تاریخی نظامی برای پژوهشگران، علاقمندان، کارشناسان، افسران، مدیران مراکز و دانشگاه‌های نظامی تدوین و انتشار می‌یابند. این نوع کتابها تعریف و کاربرد خاص خود را دارند و نگارش آنها نیز فقط از صاحبان دانش و تخصص نظامی که استعداد قلم‌نگاری هم‌زمانه دارند برمی‌آید. انصافاً، نویسندگان این کتاب که از بزرگان این فن بودند، به خوبی از عهده تعریف‌ها و هدف‌های خاص مورد نظر برآمده‌اند.

نکته قابل توجه دیگر، آن است که کلیه پیام‌ها و اسناد آورده شده در این کتاب جای توضیح، تفسیر، بحث و اظهارنظر کارشناسی دارد. برای دریافت نکات آموزشی تاریخی، نظامی و بالاخره درس‌هایی که از این حوادث و تجارب برای حال و آینده می‌توان کسب نمود، جای چنین مباحثی خالی است.

در این مرحله از تدوین و تنظیم و نشر کتاب، تصمیم گرفته شد، وقت و توان خود را بیشتر صرف انتشار آثار باقی‌مانده با شکل موجود نمائیم تا در حدی که خداوند توفیق زندگی دنیوی به ما می‌دهد، این خدمت را انجام و این آثار و اسناد تاریخی نظامی کشور را از

قفسه‌های بایگانی خارج و با انتشار آنها به شکل مناسب، در انظار و دسترس عموم قرار دهیم. اقدامات تکمیلی و بهره‌برداری کارشناسانه از این کتابها، اگر ما هم فرصت نیابیم، مسلمانان دیگران با در اختیار داشتن این کتابها انجام خواهند داد. آن قسمت از خواسته‌نهایی ما نیز به این ترتیب به خواست خداوند برآورده خواهد شد.

نمونه‌ها باید توجه داشت که با توجه به اهمیت و حیاتی بودن موضوع مورد نگارش، نویسنده محترم آن چه که به نظرش مثبت و یا منفی رسیده، بیان نموده است. با همین نگرش اسناد منفی نیز ارائه گردیده است. اما متأسفانه مشکلی که افراد بشر دارند، آن است که ذهن باز و قادر به اندازه‌گیری دقیق از دیده‌ها و شنیده‌ها که بطور نمونه ارائه می‌شوند نمی‌باشد. ممکن است با شنیدن و خواندن یک نمونه از موضوعی، آن نمونه را خارج از اندازه واقعی در کتاب موضوع تعریف و نتیجه‌گیری مثبت یا منفی نمایند، درحالی که هیچ وقت این نوع قضاوت و نتیجه‌گیری درست نیست. قضاوتی می‌تواند درست باشد که دقیقاً تمام جزئیات و ابعاد کمی و کیفی و شرایط زمانه، مکان و اوضاع و احوال اجتماعی آن مشخص باشد. درباره این بحث، محققان الهی و الهیاتی زیادی در ذهن خود دارد. مثلاً چقدر شنیدید که همه ... اینطورند، یا همه ... چنینند و یا ... گوینده با محور قرار دادن یک نمونه، آن را به کل موضوع تطبیق می‌دهد.

با توجه به چنین آسیبی که مطالب یا اسناد منفی را خوانندگان ایجاد می‌کنند، معمولاً در کتابها از ارائه آن‌ها خودداری می‌کنند.

رسانه‌ها هم در دنیای امروز، وقتی نظر خاصی را می‌خواهند به مخاطبان خود به غلط یا درست باور دهند، با استفاده از همین ضعف اندازه‌گیری ذهنی بشر، با ارائه چند نمونه محدود مثبت یا منفی، نتیجه‌گیری مثبت یا منفی به مخاطبان القاء می‌کنند.

این توضیحات به جهت آن بود که خوانندگان محترم با مطالعه اسناد مطالب مثبت یا منفی این کتاب، از نتیجه‌گیری غلط اجتناب نمایند و یا با برداشت ناقص از متن کتاب به بیراهه کشانده نشوند.

ما نیز همان طور که نویسنده محترم ارائه داده، اسانتداری نموده و در کتاب آوردیم. هر چند که ممکن است بعضی از مباحث ارائه شده نیاز به نقد کارشناسان و اهل فن دیگری هم

باشد. این برداشت نیز طبیعی و منطقی است. نویسنده محترم نیز خود به این نکته توجه و در پایان مقدمه کتابهای خود به آن اشاره نموده‌اند.

نکته آموزنده دیگری که مسلماً خوانندگان محترم توجه خواهند نمود، آن است که در آن شرایط و زمان سخت، چگونه یگانها و رده‌های مختلف فرماندهی، با بالادست و زیردست خود، با دقانه و مودبانه، مکاتبه و به دور از رعایت ملاحظات خوش‌آیندی و یا بدآیندی رده‌ها به آن واقعیت‌های موجود و مدیریت بحران پرداخته‌اند.

اما است که در جهت ادامه راه شهدا و شرح بخشی از حماسه تاریخی ملت بزرگ ایران در دفاع مقدس موفق بوده باشیم. ثواب این کار را نیز برای نویسنده محترم اهدا می‌نمائیم.

با سلام و احترام

سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا

عناوین کتاب‌های منتشر شده توسط هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

به قلم: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

(از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۳)

۱۳۸۶	جبهه جنوب در شهریور ۵۹
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۱ (زمینه‌های بروز جنگ)
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۲ (برخوردهای مرزی قبل از آغاز جنگ تحمیلی)
۱۳۹۰	عملیات والفجر مقدماتی
۱۳۹۰	نبردهای سال ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۶۱
۱۳۹۱	لشکر ۹۲ زرهی در سال اول جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	سیل مصنوعی برای پدافند در خوزستان
۱۳۹۲	تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۳	عملیات کلی سال اول جنگ تحمیلی در خوزستان
۱۳۹۳	عملیات رمضان
زیر چاپ	عملیات نصر
زیر چاپ	نبردهای صحنه عملیات غرب
زیر چاپ	نبردهای منطقه اهواز و سوسنگرد در آغاز جنگ تحمیلی

به علاوه، ده‌ها عناوین دیگر که در مراکز اسناد معتبر آجا موجود و بهره‌برداری می‌گردد.

مقدمه

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ

بِه! در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است (سوره روم آیه ۴۲)

پیشینه مدارک تاریخی جنگ تحمیلی

یادآوری مهم:

از بررسی کتابخانه‌ها، اسناد و استفاده‌کنندگان این مدارک درخواست می‌شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه نمایند:

۱. دستورالعمل تهیه مدارک:

این مدارک در اجرای احربه ۸۲/۶۰/۰۲ - ۶۱/۴/۳۰ معاونت آموزشی نیروی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری، تنظیم و تدوین شده است.

۲. هدف‌های اصلی تهیه این مدارک طبق دستورالعمل یادشده بالا به شرح زیر بوده است:

- الف) تجزیه و تحلیل هر یک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آنها.
- ب) ایجاد زمینه مطلوب برای تهیه مسائل آموزشی و فرهنگی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران.
- ج) بهره‌برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳. اسناد اصلی بهره‌برداری شده برای تهیه این مدارک:

الف) برآوردهای ستادی و طرح‌ها و دستورهای عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک، نیروی زمینی و لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده‌های پایین‌تر ثبت شده بود.

ب) پیام‌ها و دستورات و گزارش‌های مبادله شده بین قرارگاه‌ها، شامل ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه‌ها ثبت شده بود.

ج) خاطرات شخصی معدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت و یا حضور داشتند.

د) مرکز مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکرها و تیپ‌های مستقل بوده است و پیام‌ها و دستورالعملی که به قرارگاه تیپ‌ها و گردان‌ها و رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور شده است.

۴. درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نژاجا:

از سازمان‌های خارج از رده نیروی زمینی درخواست شد برای تکمیل این مدارک، اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردها، جنگ‌ها، تحمیلی را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند، ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شد. ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:

الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.

ب) ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

ج) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یگان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود در یگان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران نبردها شرکت داشتند.

د) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یگان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

ه) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه‌کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌شود ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یادشده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور کنند.

۵. روند گردآوری مدارک مورد نیاز:

الف) عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات درخواست دریافت شد و تمام برگ‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب) از کلیه طایفه‌های دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزء به جزء نسخه برداری شد. عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

ج) پرونده‌های ستادی معرکات ملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکرهای ۶، ۷، ۸ و ۹ و تیپ‌های ۵۵ هوایرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار گرفت، همگی مطالعه شد و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات (تا رده تیپ داخل) مبادله شده بود و تأثیر قابل ملاحظه‌ای در هدایت نبردها داشت عیناً نسخه‌برداری شد و در کتاب آورده شد. ذکر این نکته لازم است که فقط پیام‌هایی نسخه‌برداری شد که از نظر افسر بررسی کننده حایز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی وجود داشته باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند، ولی در کتاب منظور نشده‌اند.

د) طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی، از کلیه افسران، درباریان، سربازان و غیر نظامیان شرکت‌کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال کنند تا به نام خود آنان ثبت شود، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶. نکته قابل توجه خوانندگان:

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات و خاطرات شخصی افسر بررسی کننده از جریان حوادث با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر است، از این رو به صورت یک نتیجه قطعی و کامل نباید تلقی شود، بلکه ممکن است بررسی کنندگان بعدی مدارک دیگری از هر عملیات به دست آورند یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبوده‌اند که در ارتباط حوادث، نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه کنند. مثلاً مدارک گردآوری شده در این کتاب ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه‌بسا اسناد مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها، گردان‌ها، گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشد که می‌تواند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کند که این‌گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی کننده نبود و امید است در آینده بررسی کنندگان و محققان جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدرک گردآوری شده اقدام کنند تا تاریخ رسمی و در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما و نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین شود.

غرض نقشی است که ما باز ماند
به دست و پا را نمی‌بینم بقایایی

افسرتیه کننده: سرهنگ زرهی : عباس، یعقوب حسینی

فروردین ماه ۱۳۸۲